

น้ำจิ้มอาหารสมอง

▼ Professionals are people who can do their job when they don't feel like it. Amateurs are people who can't do their job when they do feel like it.

▼ มืออาชีพคือคนที่ทำงานได้สำเร็จถึงแม้จะไม่มีอารมณ์อยากทำ แต่มือสมัครเล่นคือคนที่ทำงานไม่สำเร็จถึงแม้จะมีอารมณ์อยากทำก็ตามที

รู้จักเศรษฐศาสตร์

หากถามคนทั่วไปว่า เรียนเศรษฐศาสตร์กับเรียนบริหารธุรกิจ (หรือพาณิชยศาสตร์ซึ่งเป็นชื่อเก่าของวิชานี้) แตกต่างกันอย่างใด ก็เกือบทั้งหมดจะตอบว่า ก็คล้าย ๆ กัน คือเกี่ยวพันกับเงิน ๆ ทอง ๆ เหมือนกัน

แต่หากจะถามต่อไปว่า ถ้าเหมือนกัน แล้วทำไมต้องมีการศึกษาแยกเป็นคณะหรือสาขาวิชาที่แตกต่างกันก็คงจะได้คำตอบที่ไม่ชัดเจนนัก เรื่องนี้อย่าว่าแต่คนเดินถนนทั่วไปเลยครับ แม้แต่นักเศรษฐศาสตร์เอง

ก็เบลอ ๆ เช่นกัน

คำตอบง่าย ๆ สำหรับคำถามข้างต้นก็คือ จุดประสงค์ขั้นสุดท้ายของทั้ง ๒ วิชาแตกต่างกันครับ

บริหารธุรกิจนั้น เขาเรียนกันไปเพื่อให้องค์กรเอกชนที่ทำธุรกิจมีกำไรสูงสุด ดังนั้น จึงเรียนการตลาดเพื่อหาวิธีขายสินค้าให้ได้มากที่สุด เรียนการเงินเพื่อหาหนทางระดมเงินทุนที่มีประสิทธิภาพ เรียนบัญชีก็เพื่อจึกได้ทราบข้อมูลของต้นทุน ทราบสถานการณ์กำไรขาดทุนขององค์กร

โดยหวังว่า เมื่อองค์กรมีกำไร ก็จะทำให้เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นมีความมั่นคง สร้างงานแก่ประชาชน ผลิตสินค้าตรงกับความต้องการของประชาชน สังคมมีความก้าวหน้า และเป็นสังคมที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ส่วนเศรษฐศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายโดยตรงที่จะทำให้สังคมมีสวัสดิการสูงขึ้น ประชาชนมีสินค้าและบริการบริโภคในประเภทและปริมาณที่ต้องการ

การบรรลุถึงสถานการณ์ที่ประชาชนมีความสุขมากขึ้นดังกล่าว ก็ด้วยการผลิตของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากทรัพยากรที่จะนำไปผลิตเป็นสินค้าและบริการนั้นมีจำกัด ดังนั้น การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดว่าจะนำไปผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และกระจายผลผลิตด้วยวิธีใด ให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดจึงเป็นเรื่องสำคัญ

สรุปก็คือ บริหารธุรกิจเป็นวิชาเพื่อประโยชน์ของสังคมทางอ้อม ส่วนเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่มุ่งให้สังคมมีความสุขมากขึ้นโดยตรงนั่นเองครับ

เมื่อวัตถุประสงค์ของ ๒ สาขาวิชาแตกต่างกัน จึงเรียนเนื้อหาวิชาแตกต่างกันไปด้วย

บริหารธุรกิจ เรียนกลไกความต้องการสินค้าของมนุษย์และกลวิธีที่จะขายสินค้าให้คนเหล่านี้ เรียนวิธีการบริหารเพื่อให้มีการผลิตอย่างมี

ประสิทธิภาพและเกิดกำไร เรียนวิธีการขายสินค้าบริหารสินค้าคงคลัง
คำนวณหาต้นทุนและกำไร จริยธรรมนักธุรกิจ ตลอดจนกลไกการทำงาน
ของระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อให้องค์กรเอกชนได้รับกำไรสูงสุด

ดังนั้น คำศัพท์ที่ได้ยินบ่อย ๆ ในสาขาวิชานี้ได้แก่ กำไร เงินปัน
ผล การโฆษณาสินค้า วิธีการตลาด รูปแบบการบริหาร มาร์จิ้นกำไร ดัชนี
ตลาดหลักทรัพย์ งบดุล บัญชีการเงิน ฯลฯ

ส่วนเศรษฐศาสตร์ จะเรียนกลไกการทำงานของระบบเศรษฐกิจ
ศึกษาให้เข้าใจกลไกการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เรียนการทำงานของระบบ
ราคา การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดในระบบเศรษฐกิจ เรียนความสำคัญ
ของระบบการเงิน ตระหนักถึงความสำคัญของความจำกัดของทรัพยากร

คำที่ได้ยินบ่อย ๆ ในสาขาวิชานี้ก็คือ การว่างงาน เงินเฟ้อ ค่าเสีย
โอกาส ราคาสูงขึ้น-ลดลง การกระจายรายได้ ภาษีอากร อัตราดอกเบี้ย
อัตราผลตอบแทนของโครงการด้านสังคม ฯลฯ

ในขณะที่บริหารธุรกิจมีหน่วยของการวัดที่เหมือนกันหมดคือ
“บาท” (หรือเงินสกุลใดก็ได้แล้วแต่) เศรษฐศาสตร์มีหน่วยการวัดหลากหลาย
ไม่ใช่มีแต่ “บาท” เท่านั้น ยังมีสิ่งที่วัดไม่ได้และไม่มีหน่วยรวมอยู่
ด้วย เช่น ความพอใจและไม่พอใจ ค่าเสียโอกาส ผลเสียต่อสังคม เป็นต้น

มีผู้กล่าวโจมตีวิชาเศรษฐศาสตร์ว่า ไม่ว่าจะอะไร ๆ ในวิชานี้ก็ถูกถือ
ว่ามีค่าเป็นเงินเสียหมด ทั้ง ๆ ที่ในโลกมนุษย์ หลายสิ่งหลายอย่างที่มีค่า
ไม่สามารถวัดเป็นค่าเงินได้

พูดอย่างนี้ แสดงว่าคนพูดไม่เข้าใจวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างแท้จริง
เพราะเศรษฐศาสตร์ตระหนักถึงความเป็นจริงดังกล่าวแล้ว จึงนำสิ่งที่เป็น
นามธรรมที่มีค่าหนึ่งถึงด้วยเสมอ โดยไม่จำเป็นต้องถูกแปรเป็นรูปของเงิน
เสมอไป

ตัวอย่างเช่น ในการแข่งขันเพื่อให้ได้รับกำไรสูงสุดของผู้ผลิตนั้น
อาจมีการปล่อยน้ำเสียและควันเสียออกสู่สภาพแวดล้อม นักเศรษฐ-

ศาสตร์ตระหนักดีว่า มีทั้งต้นทุนด้านทรัพยากรที่ต้องเสียไปเพื่อให้ได้สินค้า นั้นมา ๑ หน่วย และต้นทุนด้านสังคมต้องเสียไปด้วย เพื่อกำจัดความเสีย และน้ำเสียอันเกิดจากการผลิตสินค้านั้น ๑ หน่วยเช่นกัน

นักเศรษฐศาสตร์แยกต้นทุนของการผลิตสินค้าออกเป็น ต้นทุน การผลิตส่วนตัว (PRIVATE COST) และ ต้นทุนทางสังคม (SOCIAL COST) ซึ่งต้นทุนอย่างแรกคือต้นทุนที่ผู้ผลิตต้องจ่ายเองเพื่อผลิตสินค้า ส่วน ต้นทุนอย่างหลัง แยกภาระโดยสังคมในการกำจัดมันให้หมดไป โดยผู้ผลิต มิได้มีส่วนรับภาระด้วยเลย

วิธีการคิดแบบเศรษฐศาสตร์ ถือว่าเป็นประโยชน์และสอดคล้อง กับปัญหาของยุคสมัย ดังนั้น นับวันเศรษฐศาสตร์จึงได้รับความสนใจ มากขึ้นจากสาขาวิชาอื่น ๆ

ท่านทราบไหมครับว่า ในสหรัฐอเมริกาเมื่อไม่นานมานี้ ได้มีการ สำรวจปริญญาของ CEO (CHIEF EXECUTIVE OFFICER หรือหัวหน้าใหญ่ ของผู้บริหารทั้งหมด) ของบริษัทใหญ่ ๆ ทั้งหลาย พบว่าประมาณร้อยละ ๕๐ ได้รับปริญญาใบแรกคือเศรษฐศาสตร์ และอีกร้อยละ ๕๐ ได้รับ ปริญญาวิศวกรรมศาสตร์

ในสิงคโปร์ก็เช่นกัน มีการสำรวจปริญญาของผู้บริหารระดับสูงของ บริษัทใหญ่ ๆ พบว่าร้อยละ ๖๐ จบปริญญาแรกคือเศรษฐศาสตร์ ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ไม่น่าแปลกใจนัก เพราะปริญญาแรกของประธานาธิบดีหลายคนของสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดีเคนเนดี, เรแกน หรือคลินตัน คือเศรษฐศาสตร์

แต่กระนั้น การเข้าใจวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างถ่องแท้ นั้นไม่ถ่ายนัก เพราะเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องง่ายที่เข้าใจยากพอควร หากไม่มีผู้สอนชี้แนะ ที่มีคุณภาพ

มีความเข้าใจกันทั่ว ๆ ไปว่า นักเศรษฐศาสตร์คือผู้ที่พยากรณ์

เศรษฐกิจ แก้ไขปัญหาเงินเฟ้อและการว่างงาน พรรณนาภาวะเศรษฐกิจว่าเป็นอย่างไร ความเข้าใจนี้ไม่ผิด แต่ถูกเพียงครึ่งเดียวครับ เพราะคนที่ทำหน้าที่นี้คือนักเศรษฐกิจมิใช่ นักเศรษฐศาสตร์

นักเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับส่วนที่เป็นมหภาคหรือภาพรวมของเศรษฐกิจ แต่นักเศรษฐศาสตร์นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับทั้งมหภาคและจุลภาค (ส่วนย่อยของระบบเศรษฐกิจ เช่น ราคาในตลาดย่อย ติมาณต์ของสินค้าย่อย)

งานของนักเศรษฐศาสตร์โดยแท้จริงแล้วมีมากกว่าที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เพราะมิได้มีขอบเขตแค่เรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น หากครอบคลุมถึงการวางแผน จัดงบประมาณ ประเมินโครงการ บริหารงบประมาณ หรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากนักเศรษฐศาสตร์ถูกฝึกฝนแนวคิดในด้านหาประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่จำกัดอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นักเศรษฐศาสตร์มีประโยชน์ เพราะคุ้นเคยและเข้าใจกลไกของความจำกัดดีกว่าคนในอาชีพอื่น เศรษฐศาสตร์สอนหลักการจัดสรรทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด สอนวิธีการเลือกลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากรและการบริหารความจำกัดนี้

ข้อเท็จจริงอันหนึ่งที่ชัดเจนมากในปัจจุบันก็คือ เมื่อมองไปรอบ ๆ ก็เห็นความจำกัดในทุกอณูไม่ว่างบประมาณขององค์กรหรือบุคคล โอกาส ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรของโลก เวลา และสิ่งแวดล้อมที่ถูกจำกัดเพราะถูกกำหนดโดยกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ดังนั้น นับวันนักเศรษฐศาสตร์จึงมีโอกาสได้แสดงความสำคัญขึ้นทุกที จนบางครั้งดูเผื่อและซ้ำเกินไป

18302

HB

53

๖17

2548

๑-1